

مردان مبارز از میرزا کوچک خان و مدرس می‌گوید

تاریخ انتشار : سه شنبه ۱۱ آذر ۱۳۹۳ ساعت ۸:۵۵+

کتاب «مردان مبارز» دومین جلد از مجموعه تاریخ ایران نوشته عباس رمضانی است که به شرح حالی از میرزا کوچک خان جنگلی، قهرمان قیام جنگل و سید حسن مدرس، مرد مبارزه و سیاست می‌پردازد.

خبرگزاری کتاب ایران (ایبنا)- کتاب «مردان مبارز» در بخش نخست به شرح زندگی میرزا کوچک خان، قهرمان قیام جنگل و در بخش دوم به داستان زندگی سید حسن مدرس، مرد مبارزه و سیاست می‌پردازد. این کتاب یکی از جلد‌های مجموعه «تاریخ ایران» است که در هر مجلد آن چهره‌های تاریخی کشور معرفی می‌شوند.

در جلد نخست این مجموعه از کتاب‌ها میرزا ابوالقاسم قائم مقام فراهانی، میرزا تقی خان امیرکبیر، سید جمال الدین اسدآبادی به عنوان چهره‌های نواندیش عصر قاجار و در جلد دوم از میرزا کوچک‌خان جنگلی و سید حسن مدرس به عنوان مردان مبارز نام برده شده است. در جلد سوم به زندگی، شرح حال و اقدامات سه تن از پادشاهان مسبتد و خودکامه قاجاریه همچون آقامحمدخان، فتحعلی شاه و ناصرالدین شاه قاجار پرداخته شده و جلد چهارم نیز به زندگی کریم‌خان زند و رضاشاه اختصاص یافته و اوضاع ایران را در آن دوران بررسی می‌کند.

بخش نخست کتاب که به زندگی میرزا کوچک‌خان جنگلی اختصاص دارد شامل شش فصل است. «از آغاز زندگی تا جنگ جهانی اول»، «جنگ جهانی اول تا اعلام

جمهوری»، «از اعلام جمهوری تا کنگره شرق»، «از کنگره شرق تا کابینه قوام السلطنه»، «از کابینه قوام السلطنه تا پایان کار نهضت جنگل» و «سرنوشت میرزا کوچک خان جنگلی و یارانش» فصل‌های شش‌گانه کتاب را تشکیل می‌دهند.

اعلام حکومت جمهوری توسط میرزا کوچک خان

فصل اول کتاب به ویژگی‌های شخصی میرزا کوچک خان، نحوه پیوستن او به جریان آزادی‌خواهی و افکار، انتشار روزنامه نهضت جنگل و اندیشه‌های بنیانگذاران نهضت جنگل که بر اساس آن نقشه‌های خود را طراحی می‌کردند می‌پردازد. در فصل دوم نیز به وضعیت اسفبار ایران در زمان جنگ جهانی اول، کابینه وثوق‌الدوله و دشمنی آن با میرزا کوچک خان و واکنش نهضت جنگل به قرارداد ننگین 1919 و تلاش میرزا کوچک خان برای تنویر افکار عمومی اشاره شده است.

فصل سوم به اعلام حکومت جمهوری توسط میرزا کوچک خان و اقدامات او پس از آن و ارتباط نهضت جنگل با کابینه‌های وثوق‌الدوله و مشیرالدوله اختصاص دارد. بعد از اعلام حکومت جمهوری توسط میرزا در هجدهم ماه رمضان سال 1338 هجری قمری، همه ادارات، سازمان‌ها و حتی پادگان رشت توسط جنگلی‌ها تصرف شد. رهبران روسیه بعد از اقدام میرزا هرگز مخالفت خود را با او اعلام نکردند.

در صفحه 51 کتاب درباره همکاری روسیه با نهضت جنگل این طور آمده است: «روس‌ها با ایمان به استراتژی مورد نظر خود، میرزا کوچک خان را در مسیری قرار دادند تا بتوانند با بررسی‌های کامل در آینده با او و نهضتش مقابله نمایند... در بدو اعلام جمهوری، عده‌ای از روس‌ها در افکار پیروان و معتقدان به میرزا کوچک خان نفوذ کردند و بینش و نگرش آنان را نسبت به انقلاب جنگل تغییر دادند و برای تثبیت موقعیت افکارشان در همه زمینه‌ها آنان را یاری دادند.»

ظهور رضاخان و خاتمه کار نهضت جنگل

فصل چهارم کتاب نیز به نحوه شکل‌گیری «کنگره شرق» با هدف بررسی وضع سیاسی جوامع شرقی و علل تفرقه بین آن‌ها، حزب عدالت و ارتش سرخ روسیه، کودتای سوم اسفند سال 1299 شمسی و قدرت گرفتن رضاخان با حمایت دولت انگلیس می‌پردازد. رضاخان پس از رسیدن به قدرت، قیام‌های کلنل محمدتقی پسیان، مازندران، زنجان، تنکابن و نهضت جنگل را سرکوب کرد.

در فصل پنجم کتاب «مردان مبارز» به اقدامات کابینه قوام السلطنه با نهضت جنگل و دولت‌های روسیه و انگلیس اختصاص یافته است. فصل ششم نیز با عنوان «سرنوشت میرزا کوچک خان جنگلی و یارانش» به طور کامل به سقوط کار میرزا توسط رضاخان و سرنوشت بعضی از یاران او می‌پردازد.

نویسنده در صفحه 105 کتاب پایان کار میرزا کوچک خان را این طور بیان می‌کند:

«رضاخان برنامه‌های عملیاتی خود بر ضد میرزا را طوری تنظیم کرد که همه مخالفان میرزا برای نابودی او بسیج شدند و میرزا کوچک‌خان جنگلی را به صورت هماهنگ از سه طرف مورد تهاجم قرار دادند... سرد بودن مناطق جنگل، تمام شدن آذوقه، تنهایی و ضعف قوای جسمانی میرزا سبب شد تا وی در «گردنه گیلوان» بین طالش و خلخال، گرفتار برف و کولاک و سرما شود و از بین برود.»

زندگی و فعالیت‌های سیاسی سید حسن مدرس

عباس رمضانی مولف کتاب، بخش دوم کتاب خود را به زندگی و اقدامات شهید سید حسن مدرس اختصاص داده است. این بخش راوی زندگی و فعالیت‌های سیاسی سید حسن مدرس و دربرگیرنده شش فصل است. «زندگی شهید مدرس، از آغاز تا قبل از ورود به مجلس شورای ملی»، «ویژگی‌های شخصیتی شهید مدرس»، «شهید مدرس در مجلس شورای ملی»، «اندیشه‌های شهید مدرس»، «شهید مدرس از نگاه دیگران» و «سال‌های پایانی زندگی شهید مدرس» فصول شش‌گانه این کتاب را تشکیل می‌دهند.

فصل نخست کتاب درباره زندگینامه، ازدواج، تحصیل و تدریس مدرس و فصل دوم به بیست ویژگی شخصیتی شهید مدرس اشاره می‌کند و آنها را توضیح می‌دهد. از جمله این خصوصیات مطرح شده می‌توان به سلاست و روانی گفتار، شهامت و شجاعت، مردم‌داری، از خودگذشتگی، حفظ شان روحانیت، دانش، پرهیز از ظاهرسازی و عوام‌فریبی، داشتن طبع شاعری، اراده خلل‌ناپذیر و سخاوت اشاره کرد. فصل سوم اقدامات مدرس بعد از ورود به مجلس شورای ملی را مطرح می‌کند. وی در دومین دوره مجلس برای نظارت بر قوانین و تطبیق آنها با موازین اسلامی از اصفهان به تهران مهاجرت کرد و راهی مجلس شد. او در دوره سوم مجلس با رای قاطع مردم نیز برگزیده اما این دوره مجلس به دلیل وقایع کشور منحل شد و مدرس در دوره چهارم مجلس با 48 رای موافق انتخاب شد.

ترور ناکام سید حسن مدرس

در دوره ششم مجلس شورای ملی، فشارهای زیادی بر مدرس و چند نماینده اقلیت وارد شده بود و نظامیان به فرمان رضاخان به دنبال فرصت مناسبی برای پایان زندگی مدرس بودند. مدرس صبح یکی از روزهای ماه ربیع‌الثانی سال 1343 در راه مدرسه و مسجد سپهسالار در میدان بهارستان هدف گلوله قرار گرفت اما گلوله‌ها به دست و بازوی او اصابت کرد و ترور ناکام ماند.

فصل چهارم کتاب نیز به اندیشه‌های شهید سید حسن مدرس اشاره می‌کند که شامل اندیشه‌های اقتصادی، سیاست خارجی و داخلی، اندیشه‌های علمی، دیدگاه‌های اجتماعی، تقویت هویت دینی و ملی و آزادیخواهی او می‌شود. در ادامه و در فصل پنجم دیدگاه‌های افراد و چهره‌های شاخصی همچون امام خمینی (ره)، مقام معظم رهبری و آیت‌الله سید مرتضی پسنیدیه درباره مدرس آمده است.

فصل ششم و پایانی کتاب به سال‌های پایانی زندگی مدرس پرداخته است. مخالفت‌ها از سوی رضاخان بر مدرس روز به روز شدت می‌گرفت تا اینکه در نهایت از حضور او در دوره هفتم مجلس جلوگیری شد. او تا مرداد سال 1347 هجری قمری در مجلس فعالیت می‌کرد و بعد از آن در منزل حضور داشت تا اینکه به مدت 9 سال به خواب تبعید و بعد از آن نیز به کاشمر منتقل شد. رضاخان «میرزا کاظم جهان‌سوزی» یکی از افسران خونریز شهربانی قم را برای اجرای نقشه قتل وی به کاشمر فرستاد. آنها ابتدا از طریق سم و سپس پیچیدن پارچه عمامه به گردن مدرس، او را در 26 رمضان سال 1356 هجری قمری به شهادت رساندند.

چاپ نخست کتاب «مردان مبارز» در 287 صفحه، شمارگان یک‌هزار نسخه و قیمت 14 هزار تومان توسط انتشارات تارا به چاپ رسیده است.

کتاب:

مردان مبارز "میرزا کوچک خان جنگلی و سید حسن مدرس"

**قیمت پشت
جلد: ۱۴۰۰۰۰
ریال**

**تعداد
صفحه: 288
نشر: کتاب
تارا (10)
خرداد، 1393)
شابک:
978-600-63
67-42-2**